

дискримінацією та нерівністю, а також розширення прав й можливостей осіб вадами психічного здоров'я та членів їхніх родин, надання підтримки з метою їх залучення до активної участі у цьому процесі; розроблення та впровадження комплексних, інтегрованих та ефективних систем охорони психічного здоров'я, включаючи такі елементи, як зміцнення здоров'я, профілактика, лікування та реабілітація, догляд та його відновлення; забезпечення задоволення потреб у кваліфікованому персоналі, який спроможний ефективно працювати у сфері психічного здоров'я; визнання важливого значення знань й досвіду користувачів служб охорони психічного здоров'я й осіб, які здійснюють за ними догляд, як основи для планування та розвитку таких служб; забезпечення пацієнтів оптимальною психофармакотерапією та психотерапією.

При цьому, одним з ключових розділів Програми психічного здоров'я в Україні, окрім вищевказаних, має стати розроблення алгоритму збереження психічного здоров'я в умовах бойових дій та екстремальних ситуацій. Важливість цього положення підвищується в умовах сучасної гібридної війни, невід'ємними складовими якої є інформаційні спецоперації, психологічні диверсії та інші засоби впливу на колективну та індивідуальну свідомість.

Таким чином, психічне здоров'я людини являється невід'ємною частиною та компонентом здоров'я в загальному його розумінні. Воно визначається як стан благополуччя, при якому людина може реалізовувати свої здібності та власний потенціал, протистояти життєвим стресам, продуктивно працювати та вносити вклад в життя суспільства. Останніми роками в Україні спостерігається приріст психічних розладів. Важливим завданням сьогодення являється розробка та впровадження державними інституціями спеціальних Програм психічного здоров'я, що допоможуть оптимізувати надання психіатричної допомоги населенню та сприяти покращенню епідеміологічної ситуації у сфері психіатричної допомоги України.

ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТІСНИХ РИС У ПОДРУЖНІХ ПАРАХ З СІМЕЙНОЮ ДЕЗАДАПТАЦІЄЮ

Шиндер Є.В., Супруненко Н.В., Квачан О.А.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава, Україна

Подружня дезадаптація є поліетіологічною проблемою та в своїй структурі має складний генез. При її дослідженні не достатня увага приділяється вивченню особистісних особливостей у чоловіка та його дружини. Використання таких результатів в діагностиці дозволить оптимізувати надання медико-психологічної допомоги подружжям з

сімейною дезадаптацією.

Метою роботи було вивчення особистісних рис чоловіків та їхніх дружин за допомогою питальника Кеттела.

Обстежено 34 подружні пари з дезадаптацією у подружньому житті. Подружжям проводилося клініко-анамнестичне, сексологічне та психодіагностичне обстеження.

Системно-структурний аналіз сексуального здоров'я дозволив виділити дві групи подружніх пар. Першу групу склали 25 (73,53%) сімейних пар, де порушення сімейної гармонії обумовлювалося низьким рівнем соціально-психологічної адаптації, другу - 9 (26,47%) подружніх пар, в яких дезадаптація обумовлювалася недостатньою обізнаністю в питаннях психогігієни статевого життя.

Психологічне дослідження по Кеттелу показало, що в чоловіків I-ї групи, на відміну від їх дружин, відмічалось несумісність по факторам А, Н. В II-й групі виявлено, що показники факторів Кеттела характеризувалися усередненими величинами. Порівняння результатів дослідження чоловіків і дружин в першій групі показало достовірне поєднання майже всіх несприятливих значень особистісних факторів.

Отже, в основі сімейної дезадаптації подружніх пар лежить складний етіопатогенез, який включає біологічні, психологічні та соціально-психологічні феномени. Особливості особистісних рис в подружніх парах можуть являтися дисгармонуючим фактором у взаємовідносинах, а також поглиблювати її розвиток.

ПРОФЕСІЙНЕ ЗДОРОВ'Я ЯК СКЛАДОВА ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я: СТАН ТА КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Яворовський О.П., Паустовський Ю.О., Никитюк О.А., Скалецький Ю.М., Кононова І.Г., Зенкіна В.І., Шкурко Г.А., Веремей М.І., Куяно Л.О., Зінченко Т.О., Марченко М.Л., Солоха Н.В., Голубчикова Т.В., Брухно Р.П., Різник К.С.

Національний медичний університет імені О.О.Богомольця
Інститут медицини праці імені Ю.І.Кундієва НАМН України

На сьогоднішній день проблема професійного здоров'я в Україні стоїть дуже гостро. Питома вага працівників, зайнятих в шкідливих та важких умовах праці, які не відповідають санітарно-гігієнічним нормам та вимогам безпеки праці, на українських підприємствах становила в 2015 році 30%, для порівняння у 1997 році 15%. Ці дані визначені за результатом атестації робочих місць, яка

проводиться роботодавцем 1 раз на 5 років. На думку багатьох фахівців, різниця в повноті гігієнічних досліджень при державному контролі і відомчому контролі на замовлення роботодавця перевищує 50%.

Основні групи шкідливих і небезпечних виробничих факторів, які зумовлюють виникнення професійних захворювань в Україні, – виробничий пил і токсичні хімічні речовини, виробничий шум і вібрація, фізичне і психоемоційне навантаження, біологічні чинники.

Аналіз показників професійної захворюваності в Україні (2005-2017 рр..) показує зниження їх у останні роки. Так у 2017 р. кількість постраждалих становила 1910 осіб (у 2005 р. – 5962), рівень на 10000 працюючих дорівнював 1,2 (2005 р. – 4,6).

В структурі професійних захворювань за діагнозами серед працюючих в Україні в 2016 р. превалювала патологія опорно-рухового апарату 44,6%, органів дихання – 40%, вібраційна хвороба – 9%. Переважна більшість всіх професійних хвороб спостерігається у добувній промисловості – 81,7%.

Економічні та медико-соціальні втрати від професійних захворювань в Україні включають такі складові: прямі втрати суспільства від професійної патології у 2012 р. – 14,04 млрд. грн., втрати суспільства від втрачених років здорового життя в результаті передчасної смерті від професійної патології – 2 млрд. грн. Всього всі складові медико-соціальних та економічних втрат від професійної захворюваності у 2012 р. призводять до втрат у розмірі 16,04 млрд. грн., що становить 1,14% ВВП.

Одною з головних причин погіршення професійного здоров'я є зниження якості медико-санітарного обслуговування працюючих, що обумовлено такими чинниками:

1. Реформування системи охорони здоров'я, зокрема державної санітарно-епідеміологічної служби.

2. Скорочення кількості здоровпунктів (у 2017 році в Україні функціонувало здоровпунктів лікарських – 38, крім того на договірних засадах – 16, здоровпунктів фельдшерських – 349, крім того на договірних засадах – 28).

3. Скорочення чисельності медико-санітарних частин (у 2017 році в Україні працювало 14 медсанчастин в яких число штатних лікарських посад становило 1206,5, з них зайнятих – 1044,25).

4. Наслідки реформування СЕС з передачею основних функцій по гігієні праці до Державної служби України з питань праці Мінсоцполітики. В штатному розкладі територіальних управління Держпраці передбачено 261 ставка фахівців з гігієни праці – фактично задіяно 98 осіб (37,5 %).

5. Погіршення якості періодичних медичних оглядів, що проявляється у неповному охопленні контингенту працівників, які підлягають профоглядам. Так, у 2015 р. підлягало медоглядам – 1 млн. 409749 осіб, а у 2016 р. – 485029 осіб. Крім того слід зазначити відсутність фахівців в комісіях і їх невідповідну кваліфікацію, неповну укомплектованість лабораторною та інструментальною базами, недостатню кількість фахівців з гігієни праці, складнощі в отриманні санітарно-гігієнічних характеристик, зміні парадигми оцінки умов праці з боку фахівців Держслужби з питань праці у визначенні категорій для медоглядів тощо.

6. Понад 50% діагнозів профзахворювань встановлюється не під час профілактичного медичного огляду, а при зверненні по медичну допомогу.

Серед основних шляхів збереження професійного здоров'я і вдосконалення медико-санітарного забезпечення працівників вважаємо за можливе виділити такі:

1. Створення сучасної системи медичного обслуговування працюючого населення в нових умовах господарювання і формування соціально-економічних відносин в суспільстві з урахуванням європейських принципів і стандартів в питаннях медицини праці.

2. Продовження роботи щодо затвердження Кабінетом Міністрів України «Концепції відновлення системи медицини праці в Україні та здійснення профілактичних заходів із запобігання професійним захворюванням і професійним отруєнням у працівників, зайнятих на виробництвах з шкідливими умовами праці», розробленої ДУ «Інститут медицини праці імені І.М. Кундієва НАМН України і поданої в МОЗ України у 2017 р.

3. Завершення роботи щодо створення системи державного обліку професійних захворювань та отруєнь з розробкою нормативно-правових актів щодо Державного реєстру осіб, яким встановлено діагноз «професійне захворювання».

4. Порушення питання перед МОЗ, Мінсоцполітики, силовими міністерствами і відомствами про формування державного замовлення на підготовку лікарів-гігієністів для виконання завдань з медико-санітарного обслуговування працюючого населення.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«УКРАЇНЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ПОЛЬСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПУБЛІЧНОГО ЗДОРОВ'Я
ДЕПАРТАМЕНТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

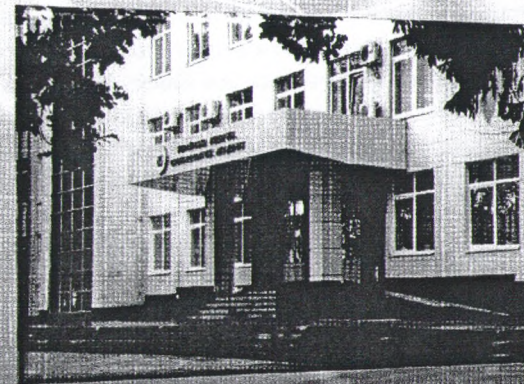

POLSKIE TOWARZYSTWO
ZDROWIA
PUBLICZNEGO

**ПОЛТАВСЬКІ ДНІ
ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я**

Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції
з міжнародною участю
24-25 травня 2018 року

Полтава, 2018